

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Traktat om en forfatning for Europa«

(2005/C 120/23)

Europa-Parlamentet besluttede den 29. september 2004 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Traktat om en forfatning for Europa«.

På grund af sagens hastende karakter besluttede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på den 411. plenarforsamling den 15. og 16. september 2004 at udpege Henri Malosse til hovedordfører. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 412. plenarforsamling den 27.-28. oktober 2004, mødet den 28. oktober 2004, følgende udtalelse med 166 stemmer for, 4 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 I sin udtalelse af 24. september 2003 ⁽¹⁾ gav Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg sin støtte til udkastet til forfatningstraktat. Det understregede, at hovedudfordringen efter medlemsstaternes forventede godkendelse var at få borgerne og civilsamfundet i EU til at bakke op om forfatningen.

1.2 Vi er nået frem til denne etape samtidig med, at diskussionerne om traktatens ratificering er indledt i de enkelte EU-lande, uanset hvilken form for ratificering der er vælges, via parlamentet eller gennem en folkeafstemning.

1.3 Denne milepæl i Europas opbygning gør det vigtigt at anspore den enkelte til at sætte sig ud over sine personlige, sektorbestemte, faglige, lokale eller nationale interesser: traktaten må gennemgås ud fra dens overordnede politiske betydning i den proces, som De Europæiske Fællesskabers grundlæggere indledte for nu over 50 år siden.

1.4 EØSU udtrykker tilfredshed med, at Europa-Parlamentets udvalg om konstitutionelle anliggender har anmodet det om en udtalelse om forfatningstraktaten. Det er indstillet på fuldt ud at benytte den her givne lejlighed til:

- at udsende **klare budskaber** til EU's organiserede civilsamfund om forfatningstraktatens indhold og rækkevidde
- at fremsætte **henstillinger** om den kommunikationsstrategi, som bør benyttes til at mobilisere civilsamfundet i forbindelse med forfatningstraktaten.

2. Klare budskaber

2.1 Konventionsmetoden, et skridt fremad i demokratiseringen af den europæiske opbygning

2.1.1 Den måde, som forfatningstraktaten er udarbejdet på, udgør i sig selv et fremskridt, som fortjener at blive fremhævet over for borgerne, nemlig et konvent, som for flertallets vedkommende bestod af nationale og europæiske

parlamentsmedlemmer. Bestræbelserne på at inddrage det organiserede civilsamfund gennem høringer, samråd og deltagelse af observatører udvalgt af arbejdsmarkedets parter og EØSU har udgjort et betydeligt fremskridt, bl.a. set i forhold til forfatningsmæssig praksis i hovedparten af medlemsstaterne. I sin udtalelse af 24. september 2003 ⁽²⁾ fremsatte EØSU i øvrigt en række henstillinger med det sigte frem over at øge civilsamfundets inddragelse.

2.1.2 Visse tilbageskridt til trods udvandede regeringskonferencen ikke konventets oplæg. Forfatningstraktaten bygger på konsensus mellem samtlige politiske grupperinger: Den er resultatet af en egentlig demokratisk debat.

2.1.3 Selv om konventet ikke havde forfatningsbeføjelser, hvilket skyldes, at EU jo er en union sammensat af mange forskellige lande og folkeslag, var der tale om et reelt brud med tidligere praksis, hvor den parlamentariske repræsentation og civilsamfundet helt blev tilsidesat.

2.1.4 Hvis forfatningstraktaten opgives, vil det være ensbetydende med, at fremgangsmåden er slået fejl. Det er derfor afgørende at slå til lyd for, at denne fremgangsmåde gøres permanent (hvilket i øvrigt også er nedfældet i selve forfatningstraktaten).

2.1.5 Af denne årsag kan EØSU, som deltog i konventets arbejde, støtte traktatens legitimitet, og det anmoder samtlige konventets deltagere og observatører, som har undertegnet teksten, om at gøre det samme.

2.2 En forfatning, en »revolution« i den europæiske opbygnings historie

2.2.1 Forfatningen indeholder en ny ramme for EU's virkemåde. Den indeholder tre hoveddele, hvoraf de første to er helt nyskabende: I første del fastlægges de principper og værdier, som EU bygger på, mens anden del omhandler borgernes grundlæggende rettigheder. I del tre beskrives og ajourføres EU's politikker, som er indeholdt i de tidligere traktater.

⁽¹⁾ Jf. EUT C 10 af 14.01.2004, s. 43.

⁽²⁾ Se fodnote 1.

2.2.2 Forfatningen gør det muligt at erstatte de eksisterende traktater med ét enkelt fuldstændigt dokument, hvilket gør EU's virkemåde lettere at forstå og lettere tilgængelig for den enkelte.

2.2.3 Forfatningen træder ikke i stedet for de nationale grundlove, men eksisterer side om side med dem. Den skal gælde for hele Den Europæiske Unions område.

2.2.4 Nok er indholdet ikke specielt »revolutionerende«, men det forhold, at den nye traktat har form af en forfatning markerer et brud i de europæiske folkeslags kollektive bevidsthed omkring et mål og en fælles skæbne. EØSU bør bringe budskabet om dette fremskridt i den europæiske opbygning ud til befolkningerne.

2.3 *En mere demokratisk union, hvor borgerne anerkendes som værende suveræne med hensyn til den europæiske opbygning (traktatens del I)*

2.3.1 Sigtet med forfatningstraktaten anføres klart og tydeligt: at oprette en politisk union på de europæiske borgeres og landes vegne.

2.3.2 De europæiske borgeres hovedforventninger står i centrum af unionens ambitioner. »Fuld beskæftigelse, en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne og et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten« anføres udtrykkeligt som Unionens mål. Endvidere tilstræber Unionen at fremme »økonomisk, social og territorial samhørighed og solidaritet mellem medlemsstaterne« samt at give »borgerne et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed«.

2.3.3 Beslutningsprocessens demokratiske legitimitet er klart forbedret:

2.3.3.1 Europa-Parlamentets beføjelser som medlovgiver er øget. Denne udvikling vil kunne medvirke til at styrke borgernes forståelse for denne institutions betydning.

2.3.3.2 Den nye rolle, som tillægges de nationale parlamenter, rummer en garanti mod en eventuel overdreven indførelse af regulering på europæisk plan. Kommissionen har pligt til at orientere dem om ethvert nyt initiativ og »mekanismen med tidlig varsling« giver dem beføjelse til at kontrollere nærhedsprincipets overholdelse.

2.3.4 Borgerne får fremover mulighed for at blive holdt orienteret om deres regerings stillingtagen i Rådet, da dette underkastes en pligt til åbenhed, når det handler som lovgiver.

2.3.5 For allerførste gang anerkendes deltagelsesdemokrati som et princip i Unionens virkemåde og som et nødvendigt supplement til repræsentativt demokrati.

2.3.5.1 Ved at føre en åben og regelmæssig dialog med civilsamfundets repræsentative sammenslutninger må de euro-

pæiske institutioner forventes at handle mere sammenhængende og gennemskueligt. Blandt andet vil man forhåbentligt kunne undgå pedantiske eller i praksis uigennemførlige regler takket være høring af de berørte parter. Kommissionen får også pligt til at foretage en bedre evaluering af økonomiske og sociale konsekvenser af dens forslag, herunder på det regionale og lokale plan.

2.3.5.2 En af de største nyskabelser i forfatningen er indførelsen af en initiativret for borgerne. Et antal borgere på mindst 1 mio. fra et betydeligt antal medlemsstater kan opfordre Kommissionen til at fremsætte lovforslag, som svarer til deres forventninger.

2.3.6 Arbejdsmarkedsparternes rolle bekræftes som et nøgleelement i Unionens demokratiske liv under iagttagelse af den sociale dialogs autonomi.

2.3.7 Indførelsen af denne nye del (I) skulle gøre det muligt at nedbringe det demokratiske underskud i en union, som udvides.

2.4 *En union, som beskytter de europæiske borgeres grundlæggende rettigheder bedre (traktatens del II)*

2.4.1 Chartret om grundlæggende rettigheder er udarbejdet af et konvent, hvis demokratiske legitimitet er vidt anerkendt. Civilsamfundsorganisationernes bidrag har spillet en vigtig rolle ved udformningen af chartrets ordlyd.

2.4.2 Chartret anses for et skridt fremad, fordi det integrerer samtlige former for individuelle og kollektive rettigheder uden at rive dem ud af deres sammenhæng: civile og politiske rettigheder, sociale og økonomiske rettigheder; chartret indeholder også en nyskabelse i kraft af anerkendelsen af nogle mere »aktuelle« borgerrettigheder (vedrørende bæredygtig udvikling, forbrugerbeskyttelse, ligestilling mellem kønnene, bioetik, beskyttelse af personoplysninger osv.).

2.4.3 Borgernes grundlæggende rettigheder indgår som en integrerende del af forfatningstraktaten og er ikke blot nedfældet i en præambel.

2.4.4 Denne medtagelse af chartret om grundlæggende rettigheder i traktaten, som en lang række af civilsamfundets europæiske organisationer har krævet, har stor betydning, fordi det nu tillægger den bindende retskraft.

2.4.5 I praksis medfører dette fremskridt, at borgerne vil opnå en bedre retsbeskyttelse. De vil nemlig fremover kunne påberåbe sig chartret over for enhver national retsmyndighed mod beslutninger taget af EU's institutioner og af medlemsstaterne, når disse sætter fællesskabsretten i værk.

2.4.6 EØSU, som var inddraget i udarbejdelsen af det europæiske charter om grundlæggende rettigheder, opfatter dets indskrivning i traktaten som et stort fremskridt hen imod beskyttelse af fysiske og juridiske personers rettigheder.

2.5 *En union, som i kraft af sin funktionsmåde og fælles politikker formår at imødekomme borgernes ønsker (traktatens del III)*

2.5.1 De eksisterende traktater og ikke mindst fællesskabsmetoden har helt sikkert stået deres prøve. Forfatningstraktatens del III overtager de vigtigste bestemmelser i de eksisterende traktater om Unionens fælles politikker og udvider afstemninger med kvalificeret flertal til en snes områder, hvor der hidtil krævedes enstemmighed. Endvidere knæsettes fælles beslutningstagning som en »almindelig lovgivningsprocedure«, hvilket i praksis styrker Europa-Parlamentets beføjelser. Hovedparten af Unionens beslutninger om de fælles politikker vil følgelig kunne tages mere effektivt og mere demokratisk.

2.5.2 I denne tredje del nedfældes generelle principper på områder, hvor medlemsstaterne har besluttet at slå deres midler sammen eller at arbejde sammen. Men politikernes indhold er ikke fast: det afhænger af beslutningerne og dermed af regerings- og Europa-Parlamentsflertallets vilje.

2.5.3 Dette gælder f.eks. for social- og arbejdsmarkedspolitikken, hvor der indsættes en almindelig bestemmelse (en såkaldt »social klausul«), der fastslår, at Unionen ved fastlæggelsen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter skal tage hensyn til »de krav, der er knyttet til fremme af et højt beskæftigelsesniveau, sikring af passende social beskyttelse, bekæmpelse af social udstødelse samt et højt niveau for uddannelse, erhvervsuddannelse og beskyttelse af menneskers sundhed«. Det samme gælder for bekæmpelse af alle former for forskelsbehandling og udstødelse og anerkendelsen af forsyningspligtighedernes rolle med hensyn til at fremme Unionens sociale og territoriale samhørighed og – som der allerede står i traktaten – hensynet til miljødimensionen og kravene om forbrugerbeskyttelse.

2.5.4 Vanskeligheden ved at få borgerne til at bakke op om forfatningstraktaten ligger netop i det forhold, at de er vant til at blive rådspurgt om tiltag, der bør sættes ind med, om et politisk forehavende, men ikke om en funktionsramme. For at mobilisere dem er det nødvendigt at åbne debatten om, hvad borgerne og medlemsstaterne ønsker at gøre nu, hvor principper, værdier, mål og regler for funktionsmåden klart er nedfældet i traktaten.

2.5.5 Derfor ønsker EØSU på dette stadium at skabe en sammenhæng mellem forfatningstraktaten og Lissabon-strategien, hvis midtvejsrevision er nært forestående. Denne strategi bør indgå i diskussionerne, fordi den rummer en fremtidsvision for den enkelte europæiske borger: konkurrenceevne, fuld beskæftigelse, videndeling, investering i menneskelige ressourcer, vækst, men også bevarelse af levemiljøet og livskvaliteten i kraft af bæredygtig udvikling. Strategien er gået i stå, fordi midlerne til dens iværksættelse er mangelfulde, og fordi der er et kronisk underskud med hensyn til borgernes og civilsamfundets inddragelse. Nye impulser med nye fællesskabsinitiativer er derfor nødvendige på dette stadium for at gøre Unionens økonomiske og sociale projekt troværdigt.

2.5.6 I sin udtalelse til Det Europæiske Råd⁽³⁾ henstiller EØSU, at midtvejsrevisionen lægger Lissabon-strategien i borgernes og civilsamfundsaktørernes hænder. Man bør ikke undlade at benytte denne lejlighed til at sende dem et klart politisk budskab om unionsprojektets indhold.

2.5.7 Det er nødvendigt at gøre borgerne bevidste om, at de takket være de demokratiske fremskridt i forfatningen råder over midlerne til selv at afgøre indholdet af de politikker og tiltag, som Unionen konkret skal sætte ind med for at imødekomme deres forventninger. At sige »nej« til forfatningstraktaten vil derfor være ensbetydende med at fastlåse traktaterne i deres nuværende udformning.

2.6 *Mobilisering af det europæiske civilsamfund i spørgsmålet om forfatningstraktatens fremskridt med det sigte at afhjælpe manglerne*

2.6.1 Man bør ikke fortie manglerne i forfatningstraktaten, således som den er vedtaget. En lang række anmodninger fra civilsamfundet blev ikke imødekommet under konventet og i endnu ringere grad under regeringskonferencens arbejde. I sin udtalelse af 24. september 2003⁽⁴⁾ pegede EØSU på en lang række svage punkter i udkastet til forfatningstraktat, heriblandt følgende:

2.6.1.1 Utilstrækkelige operationelle bestemmelser til at iværksætte princippet om deltagelsesdemokrati. Følgelig er EØSU's rolle ikke styrket på så tilfredsstillende vis, at der kan gennemføres en reel civil dialog.

2.6.1.2 Fraværet af bestemmelser om anerkendelse af det organiserede civilsamfunds rolle ved iværksættelsen af nærhedsprincippet (herunder funktionel nærhed) i protokollen om dette principps anvendelse.

⁽³⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse til Det Europæiske Råd om midtvejsrevision af Lissabon-strategien (nr. 1438/2004).

⁽⁴⁾ Se fodnote 1.

2.6.1.3 Den svage fællesskabsislæt med hensyn til forvaltningen af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken samt manglende regler om høring af Europa-Parlamentet og EØSU på disse områder, som primært berører civilsamfundets aktører.

2.6.1.4 Manglen på obligatorisk høring af EØSU om anvendelsen af princippet om ikke-forskelsbehandling, den fælles asyl- og indvandringspolitik eller kulturområdet til trods for, at institutionen besidder ekspertise på disse felter.

2.6.2 Bør traktaten forkastes af den grund? EØSU mener, at denne kritik kan sende et negativt signal om den europæiske integration både inden for og uden for Unionen, hvor fjendtligt indstillede eller konkurrerende kræfter næppe vil undlade at glæde sig over fiaskoen. Det anser det tværtimod for muligt at opvurdere den foreslåede institutionelle ramme og at forbedre den gennem en række praktisk betonedede tiltag.

2.6.2.1 Bestemmelser om deltagelsesdemokrati bør behandles i en række meddelelser, hvori samrådsmetoder og EØSU's rolle fastlægges.

2.6.2.2 Indholdet af den europæiske lovgivning om procedurer for iværksættelse af befolkningens initiativret bør forelægges civilsamfundet til høring. EØSU kunne eksempelvis få forelagt en anmodning om sonderende udtalelse. Det kunne tillige yde sin støtte til initiativer fra civilsamfundet.

2.6.2.3 Princippet om deltagelsesdemokrati bør finde anvendelse på Unionens overordnede strategier for vækst, beskæftigelse og bæredygtig udvikling.

2.6.3 Inden for rammerne af den forfatningstraktat, som man har lagt sig fast på, er det tillige vigtigt at orientere borgerne om mekanismer, som kan føre til fleksibilitet og åbne veje for fremskridt uden revision af traktaten.

2.6.3.1 Medlemsstater, som ønsker at gå videre i den europæiske integrationsproces, vil lettere kunne etablere et indbyrdes forstærket samarbejde.

2.6.3.2 Hvis samtlige medlemsstater udviser politisk vilje, bliver det muligt at uddybe integrationen på følsomme områder, hvor enstemmighed er opretholdt; det gælder for eksempel skatteområdet og socialpolitikken. En såkaldt »passerelle-bestemmelse« gør det muligt at udvide afgørelsen med kvalificeret flertal til disse områder.

2.6.4 Ved at vælge en engageret, kritisk og konstruktiv holdning bidrager det organiserede civilsamfund til at holde

borgerne velorienterede, lige som det hermed fastholder presset på regeringerne. Det værste, der kan ske, er, at den politiske verden bekræftes i den desværre stærkt udbredte opfattelse, at det europæiske samarbejde ikke interesserer borgerne. Denne opfattelse er helt forkert, idet borgerne venter sig meget af Europa og ikke mindst, at det er med til at forbedre deres dagligdag ved at have en vision vedrørende deres fremtid.

2.6.5 EØSU opfatter ikke vedtagelse af forfatningstraktaten som et mål i sig selv. Traktaten baner vejen for en styrkelse af deltagelsesdemokratiet. En forkastelse af traktaten vil være ensbetydende med, at man opgiver de fremskridt, som civilsamfundet har opnået i kraft af den traditionelle metode.

3. Effektiv kommunikation

EØSU vurderer, at kommunikationsstrategiens kvalitet vil få afgørende betydning for, om de europæiske befolkninger godkender forfatningstraktaten. Det anbefales derfor, at der benyttes en pragmatisk og professionel tilgang, så man kan være sikker på, at strategien bliver effektiv. EØSU henstiller, at kommunikationsstrategien bygges op omkring følgende fire tiltag.

3.1 Tilvejebringelse af midler: informationsredskaber og bevillinger

3.1.1 Forfatningstraktatens kompleksitet gør det nødvendigt at udforme informationsredskaber, der som led i kommunikationsprocessen kan benyttes til at lancere kampagner eller afholde diskussioner.

3.1.2 Det tilkommer medlemsstaterne, med støtte fra Europa-Parlamentets informationskontorer og Kommissionens repræsentationer i medlemsstaterne, at udforme disse informationsredskaber og give adgang til dem.

3.1.3 Disse redskaber kunne f.eks. bestå i en nøgle til læsning af forfatningstraktaten beregnet på de forskellige befolkningsgrupper i hver enkelt medlemsstat. Jo mere disse redskaber skræddersys, jo mere effektivt kan de anvendes i medierne, civilsamfundets organisationer, politiske grupper og blandt regionale og lokale myndigheder til at formidle information og mobilisere borgerne.

3.1.4 Det er nødvendigt at stille tilstrækkelige bevillinger til rådighed, så der kan iværksættes en kommunikationsstrategi, der modsvarer borgernes forventninger.

3.2 Lancering af kommunikationskampagner med opbakning fra medierne og kommunikationsformidlere tæt på borgerne

3.2.1 Når midlerne er stillet til rådighed, får medierne, de lokale og regionale myndigheder, de politiske grupper og civilsamfundets organisationer mulighed for at spille deres rolle som informationsformidler. De vil kunne udsende klare budskaber om forfatningstraktatens rækkevidde, som er tilpasset deres lokale målgruppe og det, der optager den.

3.2.2 I første omgang ville det være nyttigt, om man i hver enkelt medlemsstat fandt frem til, hvordan forfatningstraktaten opfattes af de forskellige befolkningsgrupper, så der kan anstilles overvejelser over, hvad de budskaber, som skal udsendes, skal indeholde. På basis af de indsamlede oplysninger bør budskaberne have til formål at rydde borgernes bekymringer af vejen og at reagere på deres respektive forventninger.

3.2.3 Det er ligeledes vigtigt omhyggeligt at udvælge dem, som skal viderebringe budskaberne, og hvilke medier der skal benyttes. Det er nødvendigt at inddrage forskellige aktører for at gøre kampagnen bred. Det vil øge troværdigheden og accepten af de udsendte budskaber, hvis de befinder sig tæt på borgerne; det er derfor vigtigt at sætte ind med tiltag på det lokale og regionale plan.

3.2.4 EØSU henstiller til Europa-Parlamentet, at der nedsættes arbejdsgrupper med deltagelse af eksperter i institutionel kommunikation i hver enkelt medlemsstat med det sigte at fremlægge konkrete forslag for regeringerne om tiltag og midler med henblik på en effektiv kommunikationskampagne i medlemsstaterne. EØSU er rede til at bidrage med sin særlige ekspertise på dette felt, med opbakning fra sine forbindelsesled i medlemsstaterne, nationale økonomiske og sociale råd og lignende institutioner.

3.3 Afholdelse af debatter, som skal være åbne for samtlige borgere, for at give stødet til idéudvekslinger og skabe grobund for meningsdannelse

3.3.1 Kommunikationskampagnerne bør føre til, at der tages hul på en reel dialog med borgerne. Borgerne bør have mulighed for at stille spørgsmål og blive konfronteret med forskellige argumenter, så de kan danne sig deres egen mening og give for denne til kende.

3.3.2 Denne dialog er kun mulig, hvis der føres en decentraliseret debat. Informationsformidling tæt på borgerne vil bedre

kunne imødekomme deres forventninger og besvare deres spørgsmål og vil sikre en demokratisk debat.

3.3.3 Nationale og europæiske institutioner bør yde logistisk støtte til disse initiativer. Nationale økonomiske og sociale råd og lignende institutioner kan eventuelt koordinere debatten på nationalt plan ved at opstille en køreplan for arrangementer og ved at trække på EØSU, som kan levere dokumentation og bringe dem i kontakt med relevante aktører.

3.3.4 Af hensyn til sammenhængen mellem disse initiativer opfordrer EØSU Europa-Parlamentet og Kommissionen til, at initiativer fra det organiserede civilsamfunds repræsentanter opnår samme støtte som initiativer fra folkevalgte samt fra repræsentanter for europæiske, nationale, regionale og lokale myndigheder inden for rammerne af »Tusind debatter om Europa«. Civilsamfundets deltagelse må ikke tilsidesættes.

3.3.5 EØSU henstiller til Europa-Parlamentet, at en betydelig del af Unionens kommunikationsbudget afsættes til debatterne om forfatningstraktaten som et supplement til ressourcerne fra nationale og lokale offentlige myndigheder og civilsamfundsorganisationernes egne midler.

3.4 Debatten og ratificeringen bør bibringe en europæisk dimension

3.4.1 Det må undgås, at de europæiske befolkningers vedtagelse af forfatningstraktaten udelukkende dikteres af indenrigspolitiske spørgsmål.

3.4.2 EØSU henstiller derfor, at debatten om og ratificeringen af forfatningstraktaten tilføres en reel tværnational dimension.

3.4.2.1 De europæiske institutioner bør bidrage til at koordinere politiske bevægelser, nationale og lokale myndigheders og civilsamfundsorganisationernes kommunikationsindsats. Det er vigtigt at fremme udvekslingen af god praksis på dette område og skabe gensidighed i indsatsen. EØSU kunne for eksempel lette udvekslingen af god praksis (og knowhow) på europæisk plan mellem de civilsamfundsorganisationer, som gennemfører kommunikationstiltag. Det kunne ligeledes indføre et feed back-system for informationsformidlingen, så det bliver muligt på europæisk plan at evaluere forslag, kritiske bemærkninger og henstillinger fra borgerne under de debatter, som civilsamfundet afholder. Endelig vil det kunne yde støtte til grænseoverskridende eller multinationale initiativer.

3.4.2.2 EØSU støtter forslaget fra Europa-Parlamentets udvalg om konstitutionelle anliggender om så vidt muligt at samle ratificeringerne omkring en symbolsk dato (f.eks. den 8. eller 9. maj).

3.4.3 EØSU går således ind for, at de europæiske institutioner medvirker aktivt i udformningen og iværksættelsen af kommunikationsstrategien vedrørende forfatningstraktaten. Det

er vigtigt at handle sammen med medlemsstaterne og at sende borgerne et stærkt og positivt signal om Europa.

3.4.4 EØSU forpligter sig for sit vedkommende til at overbringe det europæiske civilsamfund nogle klare budskaber om de demokratiske fremskridt i forfatningstraktaten, ikke mindst med hensyn til unionsborgerskab og medindflydelse.

Bruxelles, den 28. oktober 2004

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »De økonomiske muligheder i miljø«

(2005/C 120/24)

Den 22. april 2004 anmodede det kommende nederlandske formandskab via et brev fra Atzo Nicolai, minister for EU-anliggender, under henvisning til EF-traktatens artikel 262 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udarbejde en udtalelse om »De økonomiske muligheder i miljø«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Stéphane Buffetaut til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 21. september 2004.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 412. plenarforsamling den 27.-28. oktober 2004, mødet den 28. oktober 2004, følgende udtalelse med 130 stemmer for, 2 stemmer imod og 2 stemmer hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 Det kommende nederlandske formandskab anmodede ved brev af april 2004 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at afgive en sonderende udtalelse om »De økonomiske muligheder i miljø«. Det nederlandske formandskab ønsker at sætte fokus på de »win-win«-muligheder, hvor fremskridt på miljøteknologi- og miljøbeskyttelsesområdet kan bidrage til opfyldelsen af Lissabon-strategiens økonomiske og sociale mål.

1.2 Det Europæiske Råd beskæftigede sig kun i begrænset omfang med de miljømæssige aspekter, da det opstillede det meget ambitiøse mål om, at EU skulle blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed. Det er dog kun ordet »holdbar«, som kan lede tankerne hen på bæredygtig udvikling.

1.3 Først to år senere traf Rådet de beslutninger, som skulle føre til strategien for bæredygtig udvikling. Denne strategi skulle således supplere Lissabon-strategien.

1.4 Er det så ensbetydende med, at miljøet er en integreret del af Lissabon-strategien? Den økonomiske afmatning, som har ramt visse økonomier i Den Europæiske Union, betyder, at økonomisk vækst og jobskabelse får topprioritet, mens miljøet kun får anden prioritet efter princippet om, at man skal gøre sig de nødvendige erfaringer, inden man giver sig til at filosofere. Er miljøet ikke netop en forudsætning for liv? Bør det derfor ikke være et spørgsmål, som vedrører alle og ikke kun specialisterne?

1.5 En række vigtige aktører inden for den europæiske økonomi har i den forbindelse udtrykt bekymring over EU's og navnlig Kommissionens vilje til at spille en international pionerrolle på miljøområdet, idet de frygter, at EU vil komme til at gå enegang.